

JANUS
OF
VAN DE ALIËNATIE

Jan Bauwens

ISBN 90-77532-22-6

Het was eventjes nadat ik naar bed gegaan was, ja, ik meende zelfs dat de slaap me nog niet gevat had, toen het gebeurde. Ik had m'n tanden gepoetst met speciale zorg en me daarbij zelfs afgevraagd waarom, want het was alsof ik me voorbereidde om naar een bal te gaan. Ik had me grondig gewassen, van kop tot teen, m'n haren netjes gekamd en dit alles met zo'n zorg als ik nooit gewoon was te doen. Zodanig keurig zelfs, dat ik er vrolijk van werd. Het scheelde geen haar of ik had m'n beste pak aangetrokken om ermee in bed te kruipen. Maar... toen ik wakker werd — ik zei al dat ik wellicht de slaap nog niet gevonden had — stelde ik vast dat ik effectief mijn beste pak had aangetrokken!

"Wat een vergissing!", mompelde ik halfluid, terwijl ik naar de lichtsakelaar toe strompelde om mij ervan te verzekeren dat ik niet droomde. En terwijl ik met de rechter hand over mijn pak streek en het ondertussen bekeek, grinnikend haast van de pret, stak ik m'n linker hand voor me uit, tastend naar de lichtsakelaar. Maar, o, mijn beste, hoezeer schrok ik niet op — nooit eerder

ben ik uit mijn slaapdrunkenheid zo bruusk gewekt geworden als toen — toen mijn linker hand niet de schakelaar betastte, maar een doek waarvan ik bij mijn opkijken zag dat het zwart, pikzwart was en dat tot mijn nog grotere verwondering — want dat kan men zelden zeggen van een doek — ijskoud aanvoelde aan de toppen van mijn vingers.

Eerst dacht ik dat het een overjas van me was, hoewel ik me niet direct kon herinneren dat ik daar voor het slapengaan een overjas zou opgehangen hebben en bovendien was er bij de schakelaar ook geen haakje waaraan een overjas had kunnen hangen. Maar toen ik tenslotte beter toekeek, zag ik met afgrijselijke ontzetting, boven het zwarte doek uit, zowat twee hoofden boven het mijne en dus met onder de zoldering te situeren, de vage schaduwen van een afschrikwekkende kop uitsteken.

Neen, een mensenhoofd kon ik er niet in zien en evenmin de kop van een dier. Maar de duisternis en de angst die mij onmiddellijk terug deden deinzen,

beletten het mij om kalm en observerend toe te kijken. Ik deinsde alleen maar achteruit en kromp ineem, terwijl ik mijn ongekreukte jas naar boven trok om er mijn aangezicht te kunnen in verbergen. Maar ook zo wist ik mij niet veilig, en in een schicht keek ik een tweede maal toe, dit keer door een knoopsgat van mijn jas: hoewel het nu duisterder leek te worden op mijn slaapkamer, hadden mijn ogen al meer aan het donker gewend en zag ik nu de gedaante die de schakelaar en de kier van de deur verborg, in zijn torenachtige gestalte staan.

Ja, een smalle, zwarte toren was het: smal onderaan, maar nog spitsier oplopend naar boven toe, waar ik haast niet durfde te kijken en waar een hoofd, dat in het licht van de dag lijkbleek moest zijn, op troonde. In de zwarte, holle kassen, kon ik de ogen zelf helemaal niet zien: het leek wel een doodskop. De neus was lijkbleek en op de punt ervan lag een flauw schijnsel van het maanlicht dat door de spleten van het venstergordijn nog naar binnen viel, alsook op de vooruitstekende jukbeenderen en op de tanden in de welhaast tandenloze mond die nu traagjes

open leek te gaan, wat mij er terstond van verzekerde dat dit geen levenloze verschrikker was die iemand — de duivel hale hem — daar zou geplaatst hebben om mij de daver op het lijf te jagen. En toen ik meende te zien hoe aan de top van die toren traagjes een mond openging, kromp ik nog meer ineem, dook mijn gezicht onder mijn jas en trok vervolgens ook het beddengoed over mijn kop, in de waan dat dit mij enige bescherming zou kunnen bieden. Kortom: ik gedroeg me weliswaar gelijk iemand die teveel gegeten of gedronken heeft en die slechts met het bittere zuur van een kwalijke nachtmerrie zijn overdadige spijzen kan verteren.

Maar een nachtmerrie was het niet en ik had niet overdadig gebrast, noch die avond, noch de avond voordien — neen, ik leefde sober en wijs en lette op mijn gezondheid, ik nam zelfs regels in acht om van een goede en rustige slaap te kunnen genieten. Tuurlijk had ik vroeger wel al 'ns nachtmerries gehad, maar precies daarom kende ik het verschil tussen een nachtmerrie en iets dat werkelijk gebeurde. Ik voelde het, ik wist

het gewoon. En toen ik ten volle besepte dat ik wakker was, keek ik nog 'ns door het knoopsgat en huiverde afgrondelijk. Het was immers niet weg; het stond er nog, de mond halvelings geopend en lichtjes sidderend. Ik voelde de ijzige kilte die uit zijn zwarte kleed naar me toe straalde en ondanks het angstzweet dat me was uitgebroken, was ik beginnen te rillen van de kou en voelde ik mijn vingertoppen en mijn voeten verkleumen.

Dat gebeurde allemaal in enkele ogenblikken en toen ik onder het deken weer dekking had gezocht, voelde ik hoe zich op mijn rug, op een plaatsje dat de oppervlakte had van een hand, ineens een hevige pijn begon te ontwikkelen en tevens kreeg ik daar een licht drukgevoel, wat me ervan overtuigde dat het torenachtige gedrocht zich naar mij toegebogen had en met een hand of een poot mijn rug aanraakte, wellicht teneinde mij onder het deken vandaan te laten komen. Niettegenstaande de siddering die zich van mij meester had gemaakt, trachtte ik me stil te houden en wachtte totdat het drukgevoel geweken was, wat kort daarop dan ook gebeurde.

Nu echter — ik ademde met angstige snokjes — drong er plotseling ook een geur — neen, een afgrijselijk stank — tot me door, die ik met geen andere had kunnen vergelijken. Tot dan toe had ik gemeend dat stanken enkel en alleen onaardigheden waren, maar deze stank was zonder meer pijnigend. Ik drukte mijn neus tegen de matras en trachtte zelfs met ademen op te houden, maar dat mocht geenszins baten, want de stank priemde doorheen mijn neusgaten en drong zich, voelbaar alsof het een bijtende vloeistof was die langs mijn reukorgaan naar binnen werd gegoten, tot in mijn hersenen. Een onmenselijke hoofdpijn deed mij op hetzelfde ogenblik zo duizelig worden dat ik uit het bed tuimelde, al was dat voor een deel ook te wijten aan het feit dat ik opgehouden had met ademhalen, waardoor ik terecht kwam aan de voeten van het gedrocht en zelfs mijn schouderblad op een van zijn beenharde voeten bezeerde.

Op datzelfde moment slaakte het blijkbaar niet gevoelloze gedrocht een kreet die mij terstond weer ineem deed krimpen. Een gehuil was het, dat zelfs bij de burens

hoorbaar moet geweest zijn, hoewel daarop tot mijn verwondering geen enkele reactie volgde, terwijl mijn burens nochtans de gewoonte hebben — en dit ingevolge een barslechte isolatie — om bij het minste beetje lawaai op de muren te gaan trommelen met hun harde kneukels. De ijzige kreet klonk door de enge slaapkamer en galmde met een verbazingwekkende helderheid nog een poosje na in de belendende gang. Het galmen plantte zich blijkbaar voort, het hele huis door en terwijl ik sidderend toeluisterde, kon ik het beurtelings horen galmen in de hall, dan in de benedenkamer voor- en achteraan het huis, en vervolgens hing het geluid ook een hele tijd te galmen in de boomgaard, vlak achter de ruiten van mijn slaapkamervenster.

Ik lag nu ineengedoken op de vloer en had me snel onder het bed laten rollen, de handen tegen de oren gedrukt om me te beschermen tegen de schrille, fluitige tonen die, als in kakafonische akkoorden, chaotisch de roep begeleidden. Toen het daarop weer stil werd, vreesde ik voor de toorn van het gedrocht en ik opende één

oog. Ik zag nu de stoffige vloer onder het bed, de onderkant van het bed zelf en een fragment van het onderste deel van de kamer. Wegens de schijnbaar nog toegenomen duisternis, was het me uiterst moeilijk om in die nachtelijke vaagheid vormen te kunnen onderscheiden. Ik opende dus ook mijn ander oog en hoopte zelfs dat het gedrocht nu, opgeschrikt door de pijn, de kamer voorgoed verlaten zou hebben. Maar dra werd mijn hoop verijdeld, want net had ik beslist om onder het bed vandaan te kruipen, of een kalme, krakerige basstem die, net als de al vergane schreeuw fluitend galmde, sprak me toe met de woorden:

"Het is niet verstandig om zo je beste pak helemaal te besmeuren, mijn beste: er rest ons geen tijd meer om nu nog van kleren te verwisselen; men wacht, m'n beste: men wacht: je tijd is om! Kom dus maar gauw onder dat bed vandaan!"

Terwijl hij sprak klonk zijn stem alsmaar luider en articuleerde hij, ja, scandeerde hij zijn woorden alsof een vreselijke woede in hem ontvlamd was en dan meende ik zelfs te zien dat — ik had me

nog steeds niet verroerd — het silhouet van zijn zwart kleed was beginnen opwaaien. Er onderuit kwam nu ineens een van zijn voeten terwijl hij een stap voorwaarts deed, naar het bed toe.

Lijkbleek was de voet, en mager, gelijk een gebeente, overspannen met een mager vlies dat aan de kneukels elk moment kon openscheuren. Ja, nu zag ik het duidelijker, nu hij bij de deur was weggegaan en nu er door de kier van in de hall een weinig licht in de kamer naar binnen viel. Maar, alsof hij het gemerkt had dat hij, voorwaarts tredend, zichzelf aldus zichtbaarder maakte en alsof hij lichtschiuw was of angst had om gezien te worden, deed hij onmiddellijk daarop weer een stap achteruit, waarna hij met een windmakende klap die rondom mij het stof onder het bed deed opwaaien, de deur dicht mepte.

Doch, helemaal duister was het niet nu: hoe weinig ik ook te zien kreeg van het slaapkamerinterieur, meende ik toch te merken dat er een flauw maar tamelijk klaar schijnsel in de kamer was gaan hangen — een schijnsel dat een

bloederige, rode kleur om zich wierp, zodat ik vermoedde dat het gedrocht een kaars had doen branden. Doch, een kaars kon het niet geweest zijn; een kaars immers, werpt flakkerende schaduwen om zich heen en van schaduwen was geen spoor te bekennen. Neen, het scheen eerder een lichtschijnsel te zijn dat hemzelf omgaf, gelijkaardig aan een stralenkrans.

Haast werd mijn nieuwsgierigheid groter dan mijn angst en wilde ik mij een weinig verplaatsen naar de rand van het bed toe om meer te kunnen zien, toen het gedrocht plotseling ging knielen en traagjes de kop naar de vloer toe neeg. Maar blijkbaar, en dat viel me op, was het gevaarte daarvoor niet lenig genoeg. Halverwege met de rug gebogen, zoals ik kon opmaken uit het weinige dat ik zien kon, begon het zachtjes te kreunen, zoals ouderlingen dat doen als zij lijden aan reumatische aandoeningen en als zij zich een weidsere beweging veroorloven dan hun nog toegemeten wordt. En als het gekreun opgehouden had, zag ik langs de spleet onder het bed, uit een mouw van het zwarte kled, een beenderige hand

uitsteken, die gelijk de stok van een blinde naar me toe tastte over de stenen vloer en bij het aanraken van de tegels, tikkende geluidjes maakte.

Ik trok me terug onder het bed, tot helemaal in de hoek van de kamer en koesterde heimelijk de wens om plotseling heel klein te worden zoals een mug, want muggen kunnen zich verbergen voor dergelijke gedachten — ja, ze zouden ze zelfs een aardige steek kunnen toebrengen. Doch, ik was nu eenmaal geen mug, maar een volumineuze mens, kwetsbaar en angstig. Tikkend kwam de hand op me af. Hoe efficiënt dit misschien ook moge geweest zijn: toch durfde ik het niet aan om de hand een slag van m'n vuist toe te brengen; neen: iets weerhield me ervan om ook maar één enkele vinger uit te steken naar het gedrocht, als was het besmettelijk als de dood zelf en zou zo'n aanraking van mijn vlees met het zijne, het onmiddellijke intreden van de dood tot gevolg hebben gehad. Een hamer of enig ander wapentuig was niet in mijn bereik. Het is pas op zulke bizarre momenten zelf, dat men besluit om in het vervolg

een wapen bij de hand te hebben, terwijl men in normale omstandigheden om zo'n gedachten hartelijk zou moeten lachen.

Vluchtig bedacht ik toen dat het me misschien zou helpen als ik een kruisteken maakte en onverwijld deed ik dat ook, op zo'n wijze dat zich hierbij alleen maar mijn rechterhand bewoog, van de pols tot de vingertoppen, terwijl ik m'n arm helemaal stijf en onbeweeglijk hield teneinde geen gerucht te maken. En zie: hoe bescheiden en voor het wezen onzichtbaar dit kleine gebaar ook geweest was: het effect ervan liet niet op zich wachten, want nauwelijks had zich de haast mechanische handbeweging voltrokken, of ik zag tot mijn vreugde hoe de gestalte plotseling, alsof deze hierdoor een ontzaglijke pijn moest ondergaan, opsprong en van het bed terugdeinsde. En terzelfder tijd doofde, gelijk een kaars dooft, ook het rode lichtschijnsel dat de kamer had gevuld.

Het was volledig duister geworden en ik kon niets meer zien, tenzij het zwarte van die duisternis. Blijkbaar waren nachtwolken voor de maan gaan schuiven,

want ook langs de spleet tussen de gordijnen viel niet meer het geringste lichtschijnsel in de kamer naar binnen. Hoewel de kamerdeur nog steeds gesloten was, en ook het raam niet open stond, kreeg ik ineens het vermoeden, ja, de zekerheid, dat het gedrocht er niet meer was, dat het weggekwiend was gelijk een schim, opgeslorpt door de nachtelijke duisternis, verjaagd door het teken van het kruis. En ik dacht: "Als dit inderdaad zo is, dan heb ik van de duivel zelf een bezoek gehad".

Heel zeker voelde ik me echter nog niet. Ik sloeg dus een tweede kruisteken, schichtig en vluchtig nog, maar nu met de zwaai van mijn hele arm. Geen enkele beweging, niet het minste gerucht volgde daarop. Alles bleef alleen maar doods stil en duister om me heen. Ik maakte vervolgens nog een kruisteken en sprak daarbij de woorden: "In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest" uit, terwijl ik hoorde hoe mijn stem nog trilde van angst en onzekerheid. Toen ook dan helemaal niets gebeurde, sloop ik behoedzaam naar de rand van het bed toe, met uitgestrekte armen voor me uit

tastend, omzichtig en gespannen, en gereed om ze onmiddellijk terug te trekken. En hoe dichterbij ik de rand van het bed naderde, des te vrijer voelde ik me en des te groter werd mijn zekerheid dat er in de kamer niemand anders meer aanwezig was, tenzij ikzelf.

Toen ik tot bij de rand van het bed geslopen was, draalde ik nog eventjes, alsof ik vreesde dat, op het ogenblik dat ik mijn hoofd er onderuit zou steken, terstond een valbijn naar beneden had kunnen komen. Maar toen ik dan toch dat risico gelopen had, wat in dergelijke omstandigheden dan toch een waagstuk moet heten, gebeurde er tot mijn grote opluchting helemaal niets bijzonders van die aard. Ik kwam onder het bed vandaan, richtte me op, tastte voorzichtig naar de deur van de slaapkamer toe, greep de klink en opende de deur met een haastige ruk, terwijl ik haast reflexmatig daarbij een pasje achteruit deed. Maar toen ook in de hall niemand aanwezig bleek, voelde ik me bevrijd en wandelde nu rustig naar de badkamer, teneinde er het stof van m'n beste pak af te kloppen en me wat op te frissen. Ik ruilde het pak voor een

gemakkelijke pyjama, depte met een doekje dat ik in koud water had gedoopt mijn bezweet voorhoofd en mijn wangen, droogde mijn gezicht vervolgens aan een handdoek en kamde mijn haren. Teneinde me helemaal fris te voelen en nog alles uit mijn noodzakelijkerwijze ingekorte slaap te halen, poetste ik andermaal mijn tanden en spoelde gorgelend mijn mondholte met het schuim van de pasta. Nadat ik me tenslotte van een goedkeurende blik in de spiegel vergewist had, besloot ik tevreden dat dit alles dan toch niet echt gebeurd kon zijn, maar, zoals me vroeger al overkomen was, dat dit het gevolg was van een nachtmerrie. En hoewel ik me niets kon herinneren dat aanleiding zou kunnen gegeven hebben tot een slechte droomslaap, troostte ik me met de gedachte dat ik evenmin een reden had om het tegengestelde te geloven. Het gebeurt immers vaker dat nachtmerries geen rekening houden met hun wenselijkheid en zelfs niets geven om de tegenmaatregelen die door de slaper zelf genomen werden.

Zo verliet ik de badkamer, waar ik voor alle zekerheid toch maar het licht aanliet,

wandelde door de hall en betrad vervolgens de slaapkamer, waar ik, moe geworden, met een ontspannen zucht het bed indook.

Hoewel ik gemeend had dat ik onmiddellijk de diepe en rustige slaap had gevonden toen ik me aldus voor de tweede keer had neergelegd, schrok ik een korte tijd nadien weer wakker. Ik herinnerde me een droom die maar heel kortstondig kon geweest zijn, alhoewel hij uren leek geduurd te hebben: ik lag in een eenmansdoodskist en het bed erin was ongemakkelijk smal en hard. Maar het hinderlijke was wel de stank die opnieuw tot mij doordrong. Ik wist dat ik droomde, en ging dus overeind zitten in het schuitje, op een voorzichtige manier, opdat het niet zou kapzeisen. En toen merkte ik dat het schuitje waarin ik sliep, dobberde en zwalpte in een grote aalput waarvan de opening bovenaan onherroepelijk afgesloten was met een zwaar, stenen deksel, wat de duisternis verklaarde en ook de ondraaglijker wordende stank. Maar toen ik dus uit deze droom wakker geworden was, verwonderde het mij ten zeerste, dat deze ondraaglijke stank

helemaal niet geweken was en dat deze nu in mijn slaapkamer zelf hing.

Eventjes tastte ik met de handen onder mijn lakens teneinde mij ervan te verzekeren dat er met de spijsvertering niets misgelopen was, al zou dat wel de allereerste keer geweest zijn, en toen ik daaromtrent dus gerustgesteld was, begon ik te denken aan brand, gaslekken en dergelijke griezeligheden. Ik wipte dus snel het bed uit, stak het licht in de slaapkamer op, liep dan de hall in, controleerde de badkamer, rende de trap naar beneden, waarbij ik me halverwege aan mijn grote teen bezeerde, stootte de deur van de huiskamer open waar ik opnieuw het licht opstak en liep zodoende snuffelend het hele huis door, vruchteloos op zoek naar enige onregelmatigheid. En toen ik deze niet kon vinden, niettegenstaande de verschrikkelijk geworden stank die het hele huis door hing, opende ik ook de buitendeur en begaf me op het terras om te zien of de geuren niet van buiten afkomstig waren. En inderdaad, ook buiten was het luchtje te ontwaren en de uiterste onaangenaamheid ervan noopte me om

met de mouw van mijn pyjama tegen mijn neus aangedrukt, verder te speuren.

Het waren toen pas de eerste lentedagen van het jaar, maar toch was de nachtelijk buitenlucht warm, ja, zelfs zwoel, zoals in de zeldzaam geworden zomernachten uit betere tijden, die mij nu weer in de herinnering kwamen, zodanig hevig en geladen met weemoed, dat ik er zelfs de stank bij vergat. Zo zijn we immers allemaal: des te verder zich de dagen van ons verwijderen, des te dieper ze verzinken in het verleden van de alles opslorpente tijd, des te heviger ook gaan wij er naar verlangen, ons ervan bewust dat ze nooit meer terug zullen komen, maar ze tevens zo nabij wetend dat we ze net niet opnieuw beleven. Het verleden is helder geworden, tot in de kleinste details, maar het is een helderheid waarin we niet opnieuw kunnen gaan wandelen, die we slechts kunnen benaderen tot aan zijn grens: het is een helderheid die omzoomd wordt door een harde, glazen wand waar we keer na keer tegenaan botsen en er een pijnlijke wonde aan overhouden, die vaak

een lange tijd nadien nog hevig bloedend is. In de zwoelte van die lentedag stond ik op het terras en mijn handen strengelden zich rond de balustrade, terwijl ik mijn hoofd oprichtte en mijn blikken door de donkere fruitbomen in de tuin liet dwalen en boven de silhouetten van de machtige en al bijna bloeiende kruinen uit, keek ik naar de nachtlucht, waarin alweer een heldere, volle maan zat die een regenboogkleurig vlies om zich heen leek te werpen, aldus tronend in haar eenvoudige glorie, in de oneindige onpeilbaarheid van de hemel.

Waarom, zo vroeg ik me plotseling af, waarom heb ik niet een levensgezellin. We konden woorden maken van onze jeugdherinneringen en uit die woorden het aloude tot nieuw leven wekken... In die verdroming, kwamen de tranen mij haast in de ogen en stokte het in mijn keel. Ik was, ik weet niet waarom, klaar om ineens op een hoopje ineens te zakken en stilletjes huilend en snotterend tot de ochtend daar te blijven zitten, totdat het licht van de nieuwe zon de herinneringen weer verjoeg en alles wit waste, alsof het leven een zich eindeloos herhalende dag

was die met de andere dagen geen uitstaans had. Maar, weer was het de stank, die blijkbaar met een lichte windvlaag tot bij me werd gevoerd, die me weer tot mezelf bracht. Ik snoof en snuffelde en trachtte te raden waar het luchtje dan toch vandaan kon komen. Eerder had ik in de nachtmerrie al kennis gemaakt met een dergelijke luchtbezoedeling, zodat ik nu begon te vermoeden dat deze ware stank misschien wel de aanzet zelf tot de droom was geweest.

Het moet een gif zijn dat zich in de lucht verspreidt heeft, zo vermoedde ik: een hallucinerend gif dat niet alleen het reukorgaan, maar tevens de hersenen aantast. En als het een gif is dat zich buiten in de lucht verspreidt, dan moeten ook anderen de gevolgen daarvan aan de lijve ervaren, want dan snuiven ook zij het op en ben ik niet de enige die meent dat hij gedroomd heeft.

Ik richtte me op, en keek naar het huis van mijn burens. De ramen waren niet verlicht, en er was geen teken van leven of van wakkerheid te bespeuren. Achter de

boomgaard kon ik geen huizen meer zien en ook de andere kant op, zag ik slechts blinde gevels en silhouetten van wanstaltige gebouwen, verzonken in de nacht. Van op de plaats waar ik stond, kon ik ook aan de andere kant van het huis geen geruchten horen op straat. Het was een rustige, zwoele nacht en iedereen sliep, verzonken in de duisternis, ongestoord en onverstoord. De nacht had de dag ongedaan gemaakt en het zou nog lange uren duren vooraleer het licht alle dingen weer vers leven zou inblazen. Nu het leven nog uit de dingen weg was, heerste alleen maar ...de dood.

De gedachte aan de dood schrok me weer af. Het werd akelig om langer op het terrasje te blijven dralen en naar het me toescheen, was het zelfs ineens killer geworden nu.

Toen ik de deurknop vastgreep en naar binnen wilde gaan, botste ik met het hoofd tegen de deur aan. Een vloek prevelend, probeerde ik een tweede keer om binnen te geraken, tevergeefs. Iemand is in mijn huis, dacht ik: iemand heeft de deur langs binnen vast gedaan terwijl ik

op het terrasje stond! Ik controleerde dit andermaal, maar deed toen huiverend enkele stappen achteruit, schrikkerig om me heen kijkend, alsof ik op elk moment in de rug kon aangevallen worden.

Ik ben iemand die zelden in paniek geraakt. Voor zover ik me kon herinneren was paniek iets totaal onbestaande voor me. Op dat ogenblik echter, was ik eventjes in paniek. Mijn spieren spanden zich en mijn bloed gutste wild door mijn lijf en maakte mijn hoofd vanbinnen heet, alsof ik op elk moment oog in oog met een belager zou staan, uitgedaagd tot een gevecht op leven en dood. Maar, koelbloedig als ik ben, zoals ik reeds zei, verdween het paniekerig gevoel na een poosje, en herwon ik de klare kijk op de zaken.

Er was echter één probleem: hoe klaar mijn kijk ook was, de zaken zelf waren duister en precies dat gaf me een gevoel van angst en onzekerheid. Voor me, was de achterdeur van mijn gesloten huis, in een kildonkere gevel aan het terrasje palend waar het eventjes voordien nog zo romantisch had geleken. Naast het portaal

in de gevel, was nog een vensterraam dat uitgaf op de achterkamer. Ik voelde me helemaal onveilig op het ogenblik dat ik me realiseerde dat ikzelf niet naar binnen kon kijken, terwijl de indringer wellicht in de kamer stond en mij van daaruit nauwlettend in de gaten hield. Mijn angst zwol nog aan, toen er helemaal niets gebeurde, alsof een of andere krankzinnige een spelletje — de duivel mag weten hetwelke — met me speelde. De duivel ... misschien was het dan toch de duivel zelf. En de duivel is een slechte verliezer.

Het kruisteken, dacht ik, en ik sloeg een kruisteken en nog een en nog een, en ging dan, aarzelend nog, naar de deur toe. Maar hoezeer ik ook aan de klink wrong en wrikte: de deur bleef gesloten. Weer sloeg ik een kruisteken en riep daarbij luid de woorden die ik eerder had uitgesproken: de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, ter hulp. Ik hoorde mijn stembanden trillen in de nachtelijk duisternis en eventjes later ook het krakend opengaan van een raam op de bovenverdieping van het huis van mijn burens. En nu werd ik zelf beschaamd en

ging ik hurken in de schaduw van de gevel in een poging me te verbergen.

Ik zag nu het raampje opengaan en het hoofd van mijn buurman naar buiten steken, zoals de kop van een koekoek uit een Zwitserse klok. Hij had zijn wenkbrauwen gefronst en mompelde iets onverstaanbaars dat geleek op een vloek, terwijl hij eerst in de richting van het terrasje keek waar ik zat, gelukkig zonder mijn aanwezigheid daar op te merken, en dan waarde hij een poosje rond in mijn boombaard met zijn nu in het maanlicht glanzende oogbollen. Naast zijn hoofd kwam nu ook het hoofd van de buurvrouw door het vensterraam naar buiten steken, en deze laatste kantelde haar hele oppergewicht zodanig over het tablet, dat, indien op dat moment een wijkagent zou langs gekomen zijn, hij haar, weliswaar meesmuilend, zou herinnerd hebben aan de goede zeden. Zijzelf praatte luidruchtiger en er was enige woede merkbaar in haar stem omdat beiden in het holst van de nacht uit hun slaap waren gewekt.

Toch zag ik aan hun manier van doen, dat niet ik het was die ze verdachten. Ze gingen van het raam weg en toen ik aandachtig luisterde, hoorde ik eventjes later, en deze keer aan de straatkant van het huis, een raam opengaan en de stem van mijn buurvrouw klinken tussen de stenen gevels van de huizen. Ik kon uit haar nu duidelijk verstaanbare woorden opmaken dat zij er van overtuigd was dat het lawaai afkomstig moest zijn van de ene of andere zuipschuit die zich geroepen had gevoeld om uitgerekend die nacht de buurt op stelten te zetten. En toen zij had opgehouden met haar luidruchtige betoog, verscheen haar hoofd weer aan het raampje aan de achterkant van het huis. Ik was rechtop gaan staan en toen ze nu mijn richting uit keek, merkte ik dat ze me zag.

Ik hield een ogenblik de adem in en hoorde haar dan mompelen tot haar man dat ook de andere burens door het lawaai gewekt waren, waarbij ik duidelijk kon verstaan dat ze daarbij mijn naam liet vallen. Het ogenblik daarop verzekerde haar man zich van deze informatie door op zijn beurt nog eventjes naar buiten te

kijken, vooraleer hij het raam sloot. En terwijl ze in mijn richting keken, gedroeg ik me als iemand die kwaad geworden uit zijn slaap gewekt was door een kreet, de duivel mag weten waar ze vandaan kwam. Na een poosje ging het licht aan de vensterraampjes uit en bedacht ik dat ik mijn toneel nog eventjes moest voortzetten want, alhoewel ik op de slaapkamer van de burens niet kon binnenkijken, wist ik dat zij mij nog konden zien staan in het licht van de maan.

Een toegang naar de straatkant van het huis, had ik niet, en de enige manier om me ongezien te maken was: de boomgaard in te vluchten. Zo wist ik me een gevangene buiten mijn eigen huis. Het gaf me een gevoel van verwardheid en misselijkheid, toen ik me het benarde van mijn situatie realiseerde en op datzelfde moment verstijfde ik: uit de slaapkamer verrees een schaterlach. Toen het weer stil werd, dacht ik na, maar slechts één oplossing kwam me herhaaldelijk voor de geest: ik moest langs de voordeur zien binnen te geraken.

Vanzelfsprekend had ik mijn sleutelbos niet bij de hand. Niemand immers denkt eraan om de sleutels van zijn huisdeuren in de broekzak van zijn pyjama te steken bij het slapengaan voor in geval hij 's nachts naar buiten moet en door een onbekende aan de deur wordt gezet. Maar voor noodgevallen had ik wel een systeem voorzien om zonder sleutels naar binnen te geraken. Helaas was dat alleen mogelijk langs de voorgevel van het huis.

Ik was ooit een keer genoopt geweest om dit systeem toe te passen omdat ik geen sleutel bij me had of, beter gezegd, toen ik na een bal met de jas van een vreemde naar huis was getrokken. Het gebeuren van toen speelde in mijn hoofd, nu ik me plotseling dit onbenullige feit ging herinneren en ik realiseerde me dat ik die jas nooit had teruggevonden, ja, dat de jas die ik sindsdien droeg, nog steeds de jas van een ander was en, wie weet, was die ander nu wel met mijn jas op de baan... Eerst was het een beetje verwarrend, dan kwam het me allemaal duidelijker voor de geest, en tenslotte zag ik wat er gebeurd moest zijn: iemand had toentertijd met opzet mijn jas voor de zijne geruild om nu

dit spelletje met me te kunnen spelen. Mijn aanvankelijke ongeloof bij het opperen van deze veronderstelling verdween in het niets toen ik mij realiseerde dat alleen op die manier verklaarbaar werd dat een vreemde in het holst van de nacht bij mijn bed kon staan.

Een vreemde, want wie kon hij dan zijn? Een op wraak beluste? Wie dan had ik een haar gekrenkt? Van vrouwen heb ik steeds mijn handen afgehouden en werken doe ik zelfstandig. Het moest een misverstand zijn, ofwel had ik met een gek te maken. Wat er ook van aan was: het was zo klaar als wat dat mij nu één ding te doen stond: wilde ik mijn huis naar binnen komen, dan moest ik bij de voorgevel zien te geraken. Het venster dat niet gesloten kon worden, bevond zich immers aan de straatkant.

Het speet me wel een ogenblik dat ik nu niet meer mijn beste pak aan had waarmee ik diezelfde avond nog per vergissing in bed was gekropen. Het bemoeilijkte de situatie enigszins. Zoals ik gewoonlijk pleeg te doen, wilde ik alles zo onuitlekbaar en zo eigenhandig als

mogelijk was, afhandelen, ongeacht de aard van de zaken en dus zou ik via de tuin ongemerkt de Kwezelgracht moeten zien te bereiken en dan snel het blokje om moeten lopen tot bij mijn deur, om dan ongemerkt trachten binnen te komen. Het ware spijtig, moest mijn sedert twintig jaar onwrikbare reputatie van eerbaar burger door zo'n bizarre omstandigheden in het gedrang komen. Ik werd er waarlijk misselijk van, als ik me inbeelde welke verstrekkende gevolgen het wel zou hebben, mocht iemand mij, gekleed in pyjama, 's nachts over de straat zien rennen. Neen, dat mocht niet gebeuren.

De nacht was nu killer geworden. De angst dat de burens weer aan het raam zouden komen kijken, verplichtte me om onverwijld het terrasje af te klimmen en onder de duistere fruitbomen in mijn tuin te verdwijnen. Blootvoets als ik was, wipte ik meermaals op als ik op slakken, scherpe takken en allerlei ongedierte trapte en ik moest me ten zeerste bedwingen om niet telkens een kreet van afgrijzen te slaken. Halverwege de tuin gekomen, draaide ik me om, teneinde in mijn huis naar binnen te kunnen kijken.

Het raam was niets dan een zwart vlak waar ik niet wijzer van werd. Er waren nu weer wolken voor de maan gaan schuiven, waardoor ik op de tast verder moest door de, ja, zeg maar verwilderde tuin. Pas toen ik achteraan gekomen was, kon ik me een beetje oriënteren.

De tuin was afgespannen met prikkeldraad en achter de draad lag een eerder verlaten weg, die met een brede boog toeliep naar de straat waarop de voorgevel van mijn eigen huis uitgaf. Ik speurde de straat eerst af naar bewegende silhouetten, en toen ik meende dat de kust veilig was, begon ik te klauteren.

In normale omstandigheden zou zelfs de beste inbreker dit onbegonnen werk geheten hebben als hij niet beschikte over een speciale uitrusting om de draden door te knippen en zichzelf tegen onvermijdelijke verwondingen te beschermen, maar in deze abnormale omstandigheden restte de uitbreker die ik was geen andere keuze dan, ondanks zijn hulpeloosheid, de uitdaging onverschrokken te lijf te gaan. De beschrijving van deze bloederige

klimpartij waarbij ik herhaaldelijk op mijn tanden moest bijten om niet te moeten schreeuwen, wil ik elkeen besparen. Het verwonderde mij zelfs dat ik niet helemaal leeggebloed was tegen het moment dat ik er overheen gekomen of liever: getuimeld was. Gelukkig was het nogal donker, en zag ik niet de bloedsporen die ik op mijn pad achterliet. Maar het was niet dat waarom ik mij het meest bekommerde. Nu kan het weliswaar wat ridicuul lijken, maar toch was het op dat moment geen aardigheidje. Toen ik namelijk over de prikkeldraad heen was, was ik ook helemaal gepluimd...

Mijn pyjama-jas had ik reeds halverwege mijn beklimming van de draden van me af moeten werpen: gedeeltelijk omdat ze me hinderde bij het klimmen, gedeeltelijk omdat er nog slechts een bloederig lompje van restte. Ja, het linnen was zozeer met bloed doordrenkt, dat de geur ervan mij misselijk maakte en me tot driemaal toe deed braken. De broek van m'n pyjama dan, al is dit eerder vreemd om vertellen, bleef aan de bovenste prikkeldraad haperen terwijl ik naar beneden tuimelde en in de gracht belandde.

Niettegenstaande de jeugdigheid van mijn leden, bezeerde ik mij bij deze val nog in die mate, dat ik een herbeklimming van de draden ter bemachtiging van mijn broek, als een roekeloosheid van de hand moest wijzen. Mijn adamspak was nauwelijks bekleed met een slipje en een hemdje en mijn huid was beschilderd met bloed en modder. Nu moest ik vooral uitkijken dat niemand mij bij deze, zij het dan onvrijwillige naaktloperij kon zien of herkennen. Er restte me dus niets anders dan die ene, voor de hand liggende oplossing: ik was verplicht me helemaal met modder in te strijken om, als er dan iemand mijn pad zou kruisen, niet al te zeer in mijn naaktheid op te vallen. Zo dacht ik en zo deed ik ook. En toen gebeurde alles plotseling heel snel, alsof ik aangevoeld had dat nu juist de kust veilig was.

Ik rende en rende, de boog die de straat maakte volgend, hijgend en almaar door om me heen kijkend, het hoofd verbergend achter mijn geheven armen. Het was een ren tegen de tijd en ik denk niet dat ik ooit voordien zo snel gelopen heb als toen. De pijn aan mijn voetzolen

voelde ik niet van de danige spanning. Ook al had ik onderweg zeven tenen verloren, dan nog zou ik niet teruggekeerd zijn om ze op te rapen. Het was een krankzinnige ren en allerlei onsamenhangende dingen gingen door me heen. Het was alsof ik iemand hoorde roepen: "Mijnheer, u verliest een teen, hier!", en iemand anders die zei: "Hela! Je mag deze straat niet in!". Maar er was niemand, gelukkig was er niemand, niemand. En hoe dichterbij ik de gevel van mijn huis naderde, des te harder begon ik te lopen, te hijgen en te zuchten, totdat ik ineens van de overkant van de straat het luide geblaf van een wilde, grote hond naar me toe hoorde komen.

Terstond vertraagde ik mijn pas, noodgedwongen wel, want het beest rende mij tegemoet als bezeten, blijkbaar opgehitst door de geur van mijn bloed, uitgehongerd en door de duivel losgelaten. Een verschrikkelijk afschrikwekkend beest was het. Met een wijds open muil vol scherpe tanden stormde het op me af, grollend en sissend als een monster, onbedwongen en teugelloos.

Op dat ogenblik stond ik vlakbij de gevel van een huis, op enkele huizen van het mijne vandaan. Mijn ogen zochten in een ogenblik van tot het uiterste gespannen aandacht de onmiddellijke omgeving af, in de goede hoop op enige vorm van redding. En meteen viel mijn oog er op: een raam aan de voorgevel van dit huis stond op een kleine kier.

Het was een oud huis waarvan soms gezegd werd dat het onbewoond was en nu ik in de kamer achter het raam kon naar binnen kijken en ik in een oogwenk merkte dat niemand daar aanwezig was, nam ik de gelegenheid te baat. De hond was nog op enkele passen van me vandaan, toen ik met een snelle wip op het vensterbankje sprong, de hond een trap gaf, het raam open stootte en snel naar binnen klom. Toen ik achter mij het venster dicht klapte, hoorde ik nog een gejank dat maar heel eventjes duurde en dan was het weer stil.

Ik keek door het glas naar buiten terwijl ik het gordijn voor het venster schoof, en zag de hond languit op het trottoir liggen. Uitgestrekt lag hij, alsof hij sliep, maar

een licht, ritmisch schokken ging door zijn lijf. Ik begreep dat dit in geen tijd een stinkend kadaver zou zijn. Toen wendde ik mijn blik van het raam af, kwam tot mezelf en voelde de pijn.

Het was nu aardedonker in de kamer. Ik tastte in het rond, stootte ergens tegenaan en hoorde daarop en geritsel, als van een slang: het moest een doosje lucifers zijn. Ik bukte me, tastte over de vloer, vond het en raapte het voorzichtig op ik nam er een lucifer uit en streek hem aan.

Gedurende de korte tijd dat hij brandde, keek ik in het rond om me te oriënteren in de kamer. Ik vond een schakelaar, drukte op het knopje, maar kreeg geen licht. Eén lucifer zat er nog in het doosje; helaas een opgebrande. Paf, ging het toen ik het doosje liet vallen.

Op de straat was en bleef het stil. Ik ging weer naar het raam toe, leunde tegen het glas en keek de straat in, beurtelings naar links en naar rechts. Voor me, beneden aan het raam, lag nog steeds de hond. Hij bewoog helemaal niet meer. Daarop zette ik het raam weer op een kier. Het maakte een klein geluidje. Tot mijn angst, zag ik

door de spleet achter het gordijn de hond nu weer rechtspringen.

Hij ging met zijn voorpoten op de vensterbank staan, waarna ik reflexmatig het raam dicht klapte. De klap was niet hoorbaar omwille van het geblaf. Toen ik weer achter het gordijn was gaan staan, hield het blaffen op en hoorde ik hoe de hond zich met het tikkende geluid van zijn tenen op de straatstenen verwijderde. Ik besloot nog een ogenblik te wachten vooraleer naar buiten te vluchten, enerzijds angstig voor de hond, anderzijds onzeker over het feit dat dit een helemaal leegstaand huis was, want hoe kon het zijn dat lucifers die al jaren op een wakke vloer lagen nog gingen branden? Terwijl ik tot mezelf kwam, begon ik nu hevige pijnen te krijgen op de vele plaatsen waar mijn huid geschraamd was van de prikkeldraad en ook in de gewrichten van mijn benen en voeten, die nu een buitensporige inspanning zouden moeten bekopen met een, zo hoopte ik toch, tijdelijke kreupelheid.

Ik ging weer in het licht staan voor de nog smalle gaping tussen de gordijnen en zag

hoe het bloed langs mijn borst naar mijn buik stroomde. Voorzichtig tastte ik naar mijn hals en vond met de hand de pijnlijke plaats onder mijn kin. Ik voelde hoe zich onder de wonde al een klein gezwel had gevormd. Ook op mijn dijen waren bloedvlekken die kleverig aanvoelden. Ik spuwde op mijn handen en trachtte het weg te vegen, maar hield daar na een poosje, moedeloos geworden, mee op.

Nu scheen het een ietsje klaarder geworden te zijn, in de kamer, hoewel het pas een weinig later was en de ochtend in geen geval al kon ingetreden zijn. wellicht waren mijn ogen nu wat gewend aan de duisternis. De kamer was rommelig en, behalve enkele muurkasten en ook een bed en aan de wanden die er grauw uitzagen één enkel schilderij, was het een leeg hol. Toen ik tot bij het bed trad, zag ik dat het nog zeer onlangs beslapen was: een onwelriekende lijfgeur dampte nog uit de lakens op.

Behalve de voordeur, was er nog een deur aan de kamer. Deze was gesloten. Ik ging er naartoe, keek door het sleutelgat, maar

zag niets. Ik legde m'n oor er nu tegen, maar kon ook niets horen. Vervolgens nam ik de klink vast en deed de deur open top op een kier.

Er was een volstrekte duisternis daarachter. Ik rilde over heel mijn lijf, van de kou. Ik ging enkele passen terug om van het bed een deken te nemen om me daarmee te kleden. Doch een plotseling gerucht weerhield me daarvan.

Het gerucht dat me opschrikte was het holleblokken van voetstappen in de nacht. Iemand liep met stevige passen door de straat, zo kon ik horen en tevens kwamen deze stappen dichterbij het huis waarin ik mezelf nu opgesloten had. Ik liet het deken vallen en verplaatste mij voorzichtig naar het raam toe.

Toen ik opkeek, zag ik bij het einde van de straat de silhouet van een man die half voorover gebogen liep terwijl hij een hond streelde die hem met vreugdesprongetjes om zijn benen vergastte. Toen ze bij het schijnsel van het straatlicht gekomen waren werden de silhouetten van de man en de hond zichtbare figuren en deze figuren kregen

schaduwen die op silhouetten geleken, waarbij ze zich plotseling schenen te ontdubbelen zodat ze nu met z'n vieren leken te zijn.

Eigenaardig genoeg, moest ik vaststellen, toen ze een ietsje dichterbij waren, dat de schaduwen zich inderdaad los gemaakt hadden van de figuren, zodat daar nu twee mannen liepen, elk met een hond. Nog een ogenblik maakten ze dezelfde gelijklopende bewegingen, alsof ze elkaars spiegelbeelden waren, maar kort daarop liepen ze autonoom elk hun gangetje. Bij het volgende straatlicht kon ik me daarvan vergewissen dat ik helemaal niet hallucineerde. Toch wreef ik met de handen nogmaals mijn ogen uit, waarna ik zag dat er nu inderdaad vier figuren waren, en vier schaduwen. Vooraleer ze bij het huis zouden zijn, moesten ze nu nog één straatlicht passeren en paniek sloeg me weer om het hart, want ik vermoedde dat ze nu allen naar het huis toekwamen, alsof de hond het ze verteld had.

Je kan je wel voorstellen hoe eindeloos mijn geluk was, toen de hele meute

gewoon passeerde. Ja, ik hoorde de geluiden wegsterven en toen ik bij het raam ging kijken, bleek de kust helemaal vrij. Dit was mijn kans. Ik nam het zwarte deken van het bed en hing het over mijn schouders.

Voorzichtig opende ik de voordeur en liep het voetpad op. Zonder enig gerucht te maken, kwam ik tot aan de voorgevel van m'n eigen huis; een lichte druk met de hand tegen de ruit volstond om het raam te openen. Ongehinderd klom ik de woonkamer in. Maar er was iets dat niet klopte. Ik wist niet wat me dwars zat, maar ergens was er iets dat niet klopte.

Het was donker in de woonkamer. Om zeker te spelen liet ik het licht uit. Nu ik tot mezelf kwam, voelde ik de pijn van de verwondingen die ik bij de klimpartij en bij de gekke ren door de straten had opgelopen. Ik trachtte me te spiegelen in het glas van het raam aan de voorkant, maar kon alleen een silhouet waarnemen. Vervolgens klom ik de trap op, van plan om me in de badkamer wat te verfrissen vooraleer weer naar bed te gaan, want het was beslist al heel laat geworden nu.

Toen ik boven kwam, leek het hele huis wel kleiner geworden. Ja, het scheen alsof het gebouw als zodanig een weinig was verzakt tijdens mijn afwezigheid. Een vreemd gevoel maakte zich van mij meester.

Op den tast kwam ik tot bij de badkamerdeur. Toen ik de deur van mijn slaapkamer passeerde, wilde ik me ervan verzekeren dat ik wel veilig was. Een mens kan zich niet veilig voelen in zijn huis als hij bij zijn terugkomst niet eerst alle ruimten heeft verkend. Dus duwde ik de deur van mijn slaapkamer eventjes open en keek naar binnen.

Flauw licht van de maan viel door een spleet van het gordijn. O, wat stonk ik van die modder! Net wilde ik weer weggaan om me in de badkamer te wassen, toen opeens mijn blik viel op het bed.

Ik werd helemaal stijf van de angst, toen ik daarin een man zag liggen, helemaal aangekleed in zijn beste pak.

Hij werd net wakker uit een droom, zo leek het me, want als stuurloze muggenpoten tastten zijn armen eerst rond zich, waarna hij zich met een ruk

oprichtte, z'n kleren betastte, een klein lachje produceerde en vervolgens op de rand van het bed ging zitten, hij stak nu zijn arm in mijn richting uit en kwam van het bed af, tastte eventjes op het laken dat ik nog om me heen droeg en deinsde ineens achteruit, me strak aankijkend. Z'n blik richtte zich eerst op m'n voeten en rees op tot bij m'n aangezicht. Roerloos, maar ook sprakeloos maakte het me nu, want, lieve hemel, hoe was het mogelijk: die man was ikzelf!?

Danig scheen hij nu te schrikken, dat hij weer achterwaarts het bed opsprong en zich onder z'n jas wegmoffelde en vervolgens ook de lakens over zich heen trok. Ongelooflijk: dat was ik toch!? Hoe kon dat nu!?

Ik wist niet hoe ik moest reageren — en boog me over hem... over mezelf dus, en tikte me tegen de schouder om me onder die lakens vandaan te krijgen en om mijn aangezicht beter te kunnen zien. Op dat ogenblik tuimelde hij — maar dat was ik — het bed uit en het deed me zo hard schrikken — hij kwam op mijn tenen terecht — dat mij ongewild een luide

kreet van angst en pijn ontsnapte. Eventjes daarna kwam ik weer tot mezelf en ik bedacht dat de man, aangezien ikzelf die man was, geen kwade bedoelingen kon hebben en dat ik dus geen angst moest hebben voor hem.

Alles wat ik wilde, was mijn bed en mijn slaap. Hij had nu, zo meende ik toch, zijn part al gehad van de rust. En dus sprak ik, in een poging om hem gerust te stellen:

"Het is niet verstandig om zo je beste pak helemaal te bespeuren, mijn beste..."

O, o, mijn dierbare nachtrust: kon hij dat dan niet begrijpen!?

"Er rest ons geen tijd meer om nu nog van kleren te verwisselen", zei ik. Want zo konden we inderdaad tijd winnen: hij eruit en ik erin, want ik had tenslotte de pyjama aan.

"Men wacht, m'n beste! Men wacht!", zei ik ongeduldig met de vingers tegen de vloer tikkend om hem aldus onder het bed vandaan te krijgen:

"Kom dus maar gauw onder dat bed vandaan!"

Ik geef hem nog eventjes de tijd, dacht ik, en intussen ga ik me wat opfrissen op de badkamer. Ik liep dus de slaapkamer uit en de badkamer in en sloot de deur. Maar hemeltje lief! Mijn hart miste een slag toen ik in de spiegel keek. De verwondingen waren ernstiger dan ik tot dan toe vermoed had: mijn hele gelaat was met schrammen en gezwollen bedekt en met korsten van opgedroogd bloed verminkt. Zo was ik er aan toe, dat ik mezelf helemaal niet meer kon herkennen. Neen, dit was ik niet, die daar stond: dit was een angstaanjagend, stinkend, afgrijselijk gedrocht!

Woest liep ik de badkamer uit, ging kijken in de slaapkamer, maar de man was verdwenen. Ik liep naar beneden — hij was buiten — ik draaide de deur vast, schaterde van woede, hoorde hem aan de klink heffen, maar liet hem er niet in en zou hem er niet meer inlaten, nooit meer: dit huis was mijn huis, niet het zijne! Ik liep weer de trap op, waste me — een pyjama... had ik natuurlijk niet meer, dus trok ik maar een pak aan, dook dan het bed in en sliep, stinkend nog van de modder, en dromend over een doodskist

waar ik in lag en die in een aalput
dobberde waarop een zware steen lag en
over duizenden andere dingen, te akelig
om vertellen — dingen, stammend uit die
andere helft van het bestaan, en o wee, o
wee, als de grens vervaagt en als het ware
beeld tot silhouet wordt en tot schaduw
van zichzelf, o-wee, als de schaduw zich
opricht en zelfstandig wegwandelt,
spreekt en denkt en doet — dat goed en
kwaad gescheiden mogen blijven! Dat elk
zijn recht krije — de duivel, en God! De
ene in de hemel en de andere in de hel!

